

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
Development Strategies of Management system for
Early Childhood Center Under Local Administrative Organization

บุษกร สุขแสน¹

กฤตติกา แสนโกชน²

ไพศาล แน่นอุดร³

ธีระพล เฟ็งจันทร์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างยุทธศาสตร์ เพื่อทดลองใช้และประเมินผลยุทธศาสตร์ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mix-Method) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ใช้เวลาในการวิจัยดังนี้ระยะที่ 1 การสำรวจปัญหาและความต้องการ ดำเนินการวิจัย 6 เดือน ระยะที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์ ดำเนินการวิจัย 6 เดือน และระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลยุทธศาสตร์ ดำเนินการ 4 เดือน ประชากร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 5 จังหวัด เก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ การสนทนากลุ่ม และเก็บด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหาร

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ อาจารย์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁴ อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับมาก จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นคือด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและนำข้อมูลมาจัดทำยุทธศาสตร์ 2) ผลการสร้างยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ยุทธศาสตร์ 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการส่งเสริมสุขภาพและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ผลการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์พบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมากทุกประเด็นยุทธศาสตร์และการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจระดับมาก

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the problems and needs in management for early childhood in sub-district administrative organization 2) construct strategies of management for early childhood in sub-district administrative organization and 3) test and evaluate the results of strategies of management for early childhood in sub-district administrative organization. It was the Mixed-Method Research, take time to research the following 3 phases: Phase 1. study the problems and needs Research conducted 6 months Phase 2 building strategy. Research conducted 6 months and Phase 3 trials and evaluation of strategic action for 4 months. The results were as follows: 1) The problems and needs in management for early childhood in sub-district administrative

organization were the same directions. Both problems and needs in management for early childhood in sub-district administrative organization were at the high level. The important need was educational quality assurance. 2) The result of constructing strategies of management for early childhood in sub-district administrative organization was found that the educational quality assurance of the early childhood in sub-district administrative organization consisted of five strategies, 3) The results of strategic evaluation .The evaluation of the practicable strategy in educational quality assurance of early childhood in sub-district administrative organization was found that most of them should be improved, the evaluation of strategic possibility was found that all strategic aspects were possible at the high level. The evaluation of parents' pleasantness toward the strategy of educational quality assurance in early childhood in sub-district administrative organization was found that parents were pleased at the high level.

Keywords: Development Strategies, Management system Early Childhood Center Under Local Administrative Organization

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ดังนั้นเป้าหมายการพัฒนาเด็กคือการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้สามารถเติบโตเป็นคนดี มีคุณภาพ และทำประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แม้แต่ธนาคารโลกยังได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะสนับสนุนให้การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ทั้งนี้เด็กแรกเกิดจนถึง 6 ปีแรก เป็นช่วงที่เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และรับประสบการณ์ใหม่ เนื่องจากระบบประสาทและสมองกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกำลังสร้างใยประสาทเชื่อมประสานกันระหว่างเซลล์สมอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเด็ก ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ว่าด้วยการคุ้มครองแก่เด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ การพัฒนาฟื้นฟู โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ด้านกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้พัฒนาเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ นอกจากนี้มาตรา 52 ของรัฐธรรมนูญยังได้ระบุไว้ว่าเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติ อันไม่เป็นธรรมและมาตรา 80 ระบุไว้ว่าเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน โดยมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2555-2559 ภายใต้กรอบการดำเนินงานประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1) เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ 2) ไอโอดีนกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3) การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และ 4) กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย พระราชบัญญัติกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) พ.ศ. 2542 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการศึกษาโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับ การกระจายอำนาจในการจัดการพัฒนาของชาติยังท้องถิ่นมากขึ้น

อีกทั้งผลการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมาในระยะ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2550 จากการวิจัยของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สรุปสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา คือ 1) มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำจะต้องเร่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือรับโอนโรงเรียนทั้งที่ยังไม่มีกองส่วนการศึกษา

ขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ทำให้มาตรฐานการบริหารงานด้านการศึกษาค่อนข้างต่ำ 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชนและประชาชน ทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นเลียนแบบวัฒนธรรมและค่านิยมตะวันตก และ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเองทำให้ท้องถิ่นขาดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่สามารถเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พ.ศ. 2550)

จากการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2553 พบว่า ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพด้านเด็กที่มีมากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ 22.88) ที่ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐานและขาดความหลากหลาย สาเหตุเพราะไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อหรือมีงบประมาณน้อย บางครั้งได้รับงบประมาณล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ ปัญหาด้านการบริหารจัดการพบว่า ด้านอาคารสถานที่ พื้นที่ภายในศูนย์พัฒนาเด็ก คับแคบชำรุดทรุดโทรม ไม่มีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยที่เป็นสัดส่วน ห้องน้ำห้องสุขาไม่เพียงพอ ไม่มีรั้วทำให้ไม่ปลอดภัยสำหรับเด็ก สาเหตุเนื่องจากอาคารสถานที่ไม่ได้เป็นของศูนย์เองต้องอาศัยสถานที่ของโรงเรียน วัด ศาลากลางบ้าน หรืออาคารชั่วคราว ทำให้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือจัดสรรพื้นที่ได้ ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการของศูนย์และงบประมาณที่ได้รับล่าช้า ปัญหาการบริหารจัดการไม่เป็นระบบและไม่คล่องตัว ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด และไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำในการบริหารจัดการที่ดี สาเหตุเนื่องจากหัวหน้าศูนย์หรือคณะกรรมการสถานศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการและขาดประสบการณ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บางแห่งไม่มีหัวหน้าศูนย์ โครงสร้างการบริหารงานจึงไม่มีแบบแผนที่ชัดเจนและไม่ต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบว่า การพัฒนาเด็กเล็กเป็นการมุ่งสู่ การพัฒนาความสามารถ ด้านร่างกายและจิตใจของเด็กเล็กแต่ละคนให้มีความพร้อม อย่างเต็มศักยภาพที่จะก้าวสู่การศึกษาพื้นฐานในระดับที่สูงขึ้น ภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based society and economic) การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพ จำเป็นต้องปรับตัวจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและ ความเจริญก้าวหน้า การบริหารจัดการการศึกษาเช่นเดียวกัน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน แนวทางการบริหาร การดำเนินงานจึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้อง ไม่ดำเนินการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ นั้นย่อมหมายถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของประเทศซึ่งเป็นอนาคตของชาติถูกละเลย เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศทุกมิติ หากมีระบบการบริหารจัดการการศึกษาดี จะส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาซึ่งนำมาทั้งความสามารถทางการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ และการเปิดประชาคมเสรีทางการค้าที่กำลังจะมาถึงในอนาคตอันใกล้ นี้ อีกทั้งการ ศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมเด็กไทยและคนไทยให้พร้อมรับและปรับตัวไปกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและเป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยรวม ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นควรให้มีการวิจัย ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพราะเล็งเห็นว่าจะสามารถนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้เด็กเล็ก ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยใช้แนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการวิจัย คือ 1) ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็น แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ 4) แนวคิดการประเมินผลยุทธศาสตร์ 5) แนวคิดการประเมินผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สรุปดังนี้ การบริหารงานในทุกองค์กรในยุคปัจจุบันต้องการนักบริหารมืออาชีพทำหน้าที่บริหารจัดการให้ก้าวทันโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นักบริหารมืออาชีพเท่านั้นจึงจะสามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยพลังของภาวะผู้นำ (Leadership forces) การบริหารงานโดยการใช้ประสิทธิภาพของตัวผลผลิตเป็นตัวแสดงผลสัมฤทธิ์ขององค์กรเป็นตัววัดความสำเร็จและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน จำเป็นต้องบริหารจัดการการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร การบริหารจัดการ 2) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม 3) ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน รวมถึงการสำรวจปัญหาและความต้องการของการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับผลที่ควรจะเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สุวิมล ว่องพานิช, 2548) จากนั้นโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องกำหนดยุทธศาสตร์องค์กร ซึ่งหมายถึงการวางแผนกลยุทธ์ที่มุ่งไปสู่อนาคต มีกระบวนการคิดหาวิธีการที่ดีที่สุดให้ความสำคัญกับผลกระทบจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในทุกมิติ รวมทั้งมีการยอมรับร่วมกันของคนในองค์กร(เกสรี แจ่มสกุล, 2551) ซึ่งยุทธศาสตร์มีองค์ประกอบดังนี้ 1) การวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT) 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางขององค์กร (Direction sitting)

3) การกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy Formulation) และ 4) การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ (Strategy Implementation) การจัดทำตัวแบบยุทธศาสตร์โดยประยุกต์ใช้ตัวแบบตามแนวคิดของ เจลลิว บุรีภักดี, 2551 และนักพนธ์ เชนรันทน์, 2552 ได้แก่ ตัวแบบยุทธศาสตร์การพัฒนาและตัวแบบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ กิจกรรม และตัวชีวิตกิจกรรม จากนั้นทำการประเมินผลตามแนวคิดการประเมินผลยุทธศาสตร์และแนวคิดการประเมินผลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการประเมินผลมีความสำคัญคือเป็นเครื่องมือช่วยในการวัดตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน (พลุเดชะรินทร์ และคณะ, 2548) แนวคิดการประเมินผลยุทธศาสตร์และแนวคิดการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ โดยคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินทางการศึกษาได้เสนอเกณฑ์เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมิน ซึ่งจัดเป็น 4 หมวด ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility Standard) 2) มาตรฐานด้านความไปได้ (Feasibility Standard) 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) และการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของแต่ละหน่วยงาน แบ่งการประเมินเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การประกันคุณภาพภายในซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานขั้นพื้นฐาน 12 มาตรฐาน พ.ศ.2537 แก้ไขปรับปรุง พ.ศ. 2554 2) การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน, 2554) เรียกโดยย่อว่า สมศ.

เมื่อประมวลสรุปแนวคิดที่ใช้เป็นฐานในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการจัดกิจกรรมและการพัฒนาบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและการกำหนดยุทธศาสตร์ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินความเป็นไปได้ ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์

เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกำหนดทิศทางการดำเนินงานในอนาคตให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นอย่างเต็มศักยภาพและเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัย 3 ระยะตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สำรวจปัญหาและความต้องการจำเป็นระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร (Population) คือ ผู้เกี่ยวข้องในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ เลย หนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย และบึงกาฬ มีคุณสมบัติเป็น 1) นายกาหรือปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล 2) หัวหน้าส่วนการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล 3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือครูผู้สอน 4) ผู้ปกครอง รวมประชากร จำนวน 1, 272 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ตามคุณสมบัติประชากร ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) แบบมีโครงสร้าง (Structured Question) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเองตอบกลับ จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ จากนั้นจัดลำดับค่าเฉลี่ยปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น โดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) โดยค่า PNI มีค่าตั้งแต่ 0.20 และนำผลจากของลำดับที่ 1 ไปสร้างเป็น ยุทธศาสตร์

ระยะที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นยุทธศาสตร์ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group Technique) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก และกำหนดยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ประชากรคือ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการสนทนา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยนักวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้ 1) การทดลองใช้ยุทธศาสตร์ผู้วิจัยนำร่างยุทธศาสตร์ไปทดลองใช้ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ โดยการจัดทำคู่มือยุทธศาสตร์ดำเนินงาน 2) การประเมินผลความเป็นไปได้ยุทธศาสตร์และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองประชากร ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กรรมการสถานศึกษา จำนวน 11 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครอง จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

สรุปผล

ผลการศึกษการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

1. ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน 5) ด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กเล็ก 6) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีปัญหาและความต้องการเป็นไปในทิศทางเดียวกันทุกด้าน กล่าวคือ ทั้งปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นพบว่า ลำดับที่ 1 ได้แก่ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวม

ข้อความ	ปัญหา		ความต้องการ		PNI Modified	ลำดับความ สำคัญ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ด้านบุคลากร	4.23	0.81	4.20	0.82	3.23	5
2. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.28	0.78	4.25	0.80	3.28	3
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.29	0.85	4.25	0.84	3.29	2
4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน	4.26	0.82	4.28	0.79	3.26	4
5. ด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กเล็ก	3.91	0.68	3.84	0.72	2.91	6
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.34	0.74	4.26	0.88	3.34	1

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาพรวม พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าPNI^{Modified} อยู่ระหว่าง 3.34-2.91 เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (PNI^{Modified} =3.34) ลำดับที่ 2 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (PNI^{Modified} =3.29) และลำดับที่ 3 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (PNI^{Modified} =3.28)

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านบุคลากร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านหลักสูตรและการสอน กลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรและการสอน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านส่งเสริมสุขภาพ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3. ผลการทดลองใช้และประเมินยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1) การประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ พบว่า ระดับการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นไปได้ในระดับมากทุกประเด็นยุทธศาสตร์ เรียงลำดับดังนี้ ด้านอรรถประโยชน์ รองลงมาด้านความเหมาะสม ด้านการยอมรับได้ และด้านความเป็นไปได้ 2) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 แสดงระดับการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวม

รายการประเมินตามประเด็นยุทธศาสตร์	ระดับอรรถประโยชน์			ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้			ระดับการยอมรับได้		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	3.82	0.71	มาก	3.87	0.79	มาก	3.85	0.72	มาก	3.76	0.88	มาก
2. ด้านหลักสูตรและการสอน	3.60	0.72	มาก	3.59	0.82	มาก	3.55	0.73	มาก	3.58	0.76	มาก
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.57	0.86	มากที่สุด	4.58	0.74	มากที่สุด	4.53	0.76	มากที่สุด	4.47	0.84	มาก
4. ด้านส่งเสริมสุขภาพ	4.49	0.79	มาก	4.48	0.76	มาก	4.44	0.79	มาก	4.53	0.86	มากที่สุด
5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.06	0.78	มาก	4.01	0.75	มาก	3.99	0.76	มาก	3.98	0.85	มาก
รวม	3.80	0.77	มาก	3.79	0.72	มาก	3.75	0.75	มาก	3.76	0.83	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงระดับการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์ระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวมพบว่า ระดับการประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นไปได้ในระดับมากทุกประเด็นยุทธศาสตร์ เรียงลำดับดังนี้ ด้านอรรถประโยชน์ ($\bar{X}=3.80$, $SD=0.77$) รองลงมาด้านความเหมาะสม ($\bar{X}=3.79$, $SD=0.72$) ด้านการยอมรับได้ ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.83$) และด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.75$)

ตารางที่ 3 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์ระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวม

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	
1.ด้านบุคลากร	3.80	0.59	มาก
2.ด้านหลักสูตรและการสอน	3.65	0.62	มาก
3.ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.55	0.54	มากที่สุด
4.ด้านการส่งเสริมสุขภาพ	4.28	0.59	มาก
5.ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.06	0.66	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์ระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจมาก เรียงลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X}= 4.55$, S.D.= 0.54) ลำดับที่ 2 ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ($\bar{X}= 4.28$, S.D.= 0.59) ลำดับที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X}= 4.06$, S.D.= 0.66) ลำดับที่ 4 ด้านบุคลากร ($\bar{X}= 3.80$, S.D.= 0.59) ลำดับที่ 5 ด้านหลักสูตรและการสอน ($\bar{X}= 3.65$, S.D.= 0.62)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้ผู้วิจัยทำการอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็นในระบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาและความ

ต้องการมากทุกด้านทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านวิชาการและ
กิจกรรมตามหลักสูตร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้าน
การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน 5) ด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กเล็ก
6) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และความต้องการดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 แนวคิดพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แนวคิดแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 แนวคิดเกี่ยวช่องและทฤษฎี
เกี่ยวกับการบริหารจัดการ สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2556) และแนวคิดการบริหาร
จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแนวคิดสนับสนุนให้
หน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการจัดการศึกษาแก่เด็ก
และเยาวชนเพื่อให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดย
บูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนจากท้องถิ่น ได้มีการบริหารงานอย่างมืออาชีพและ
เป็นการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตา แสงโสจรจสุข
(2547) เรื่องการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของ
โรงเรียนเสริมปัญญาอนุบาล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัฒน์ ตาบชัยคำ (2550)
ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแป้น จังหวัดสกลนคร และ ศิริรัตน์ ศิลมาตร์
(2553) เรื่องปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดจันทบุรี

เมื่อจัดลำดับความสำคัญการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ลำดับที่ 1 ได้แก่ด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษา สุวิมล ว่องวานิช, 2548 วิจัยเรื่อง กลยุทธ์ทางเลือกเพื่อพัฒนาวัฒนธรรม
และสมรรถภาพการวิจัยและประเมินผลของครูมืออาชีพในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ในการขับเคลื่อนสู่โรงเรียนฐานความรู้ มนัญญา นามแสง (2547) ศึกษากลยุทธ์
ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล พัชรี ชันอาสาสะวะ
(2544) วิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านบุคลากร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านหลักสูตรและการสอน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านส่งเสริมสุขภาพ และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของ เฉลียว บุรีภักดี, 2546 และ เกสรี แจ่มสกุล, 2551 เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. ผลการทดลองใช้และประเมินยุทธศาสตร์ การประเมินยุทธศาสตร์ แบ่งการประเมินเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) การประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์พบว่า ภาพรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงวุฒิ นาคทอง (2550) เรื่องการประเมินผลการบริหารงานตามหลักยุทธศาสตร์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง สมโภช พรหมวิเศษ (2552) เรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน อำเภอบุพผิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าทุกด้านมีความพึงพอใจระดับมาก อาจสืบเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระหว่างการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลจากการวิจัยระยะที่ 1 ปัญหาและความต้องการทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยเสนอว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้าน และทำการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอก

1.2 ผลจากการวิจัยระยะที่ 2 ได้ร่างยุทธศาสตร์บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เคยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอว่าควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

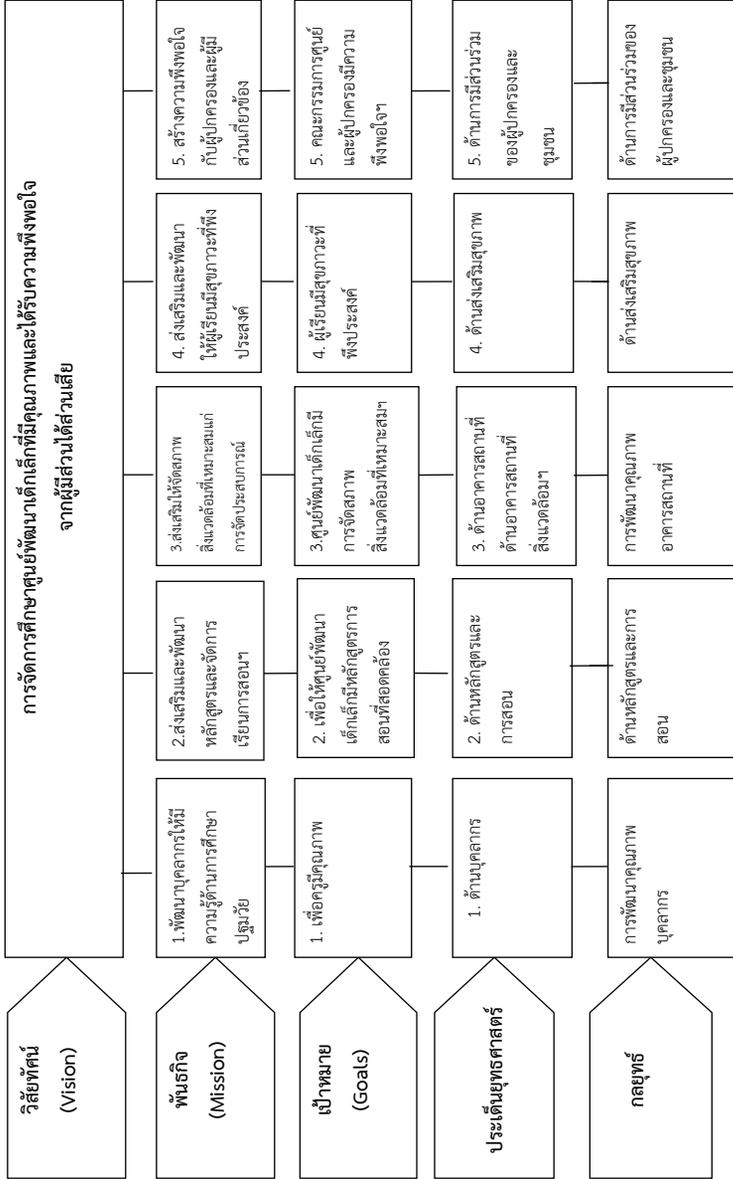
1.3 ผลจากการวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินหลังใช้ยุทธศาสตร์บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์มีความเป็นไปได้ทุกด้าน ดังนั้นผู้วิจัยเสนอว่า ควรทำการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยกำหนดเกณฑ์การวัดที่ชัดเจนต่อเนื่อง นอกจากนั้นควรประเมินความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรทำวิจัยเรื่ององค์ประกอบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีเมืองธรรมคุณ สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาวัดศรีเมืองธรรมคุณ ที่อำนวยความสะดวก และให้ข้อมูล ในการวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- เกษรี แจ่มสกุล. (2551). การนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเทศบาล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2546). เอกสารประกอบการเรียนวิชาหลักการจัดการศึกษาเพื่อ การพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โครงการฝึกกำลังการเปิดสอนหลักสูตร ปริญญาเอกของสถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.
- เฉลียว บุรีภักดี. (2546). หลักการพัฒนาและการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนา. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- ชลิตา แสงโสรจสุช. (2547). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการพัฒนา เด็กปฐมวัยของโรงเรียนเสริมปัญญาอนุบาล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ณัฐพันธ์ เขจรนนท์. (2552). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทรงวุฒิ นาคทอง. (2550). การประเมินผลการบริหารงานตามหลักยุทธศาสตร์ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ ปกครองท้องถิ่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พสุ เดชะรินทร์และคณะ. (2548). คู่มือผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.

- พัชรี ชันอาสาสะวะ. (2544). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัญญา งามแสง. (2547). กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล : การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์แบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจและพหุเทศาภรณ์ศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ครุศาสตร์ (การวัดและประเมินผลการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ ศิลมาตร. (2553). วิจัยเรื่องปัญหาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ (กศม.) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมโภช พรหมวิเศษ. (2552). การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลมะลวน อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2555). ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2555, จาก <http://www.supatta.haysamy.com/articles>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัฒน์ ดาบชัยคำ. (2550). ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแป้น จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.